



במבט

30

ספרי לימוד במדע וטכנולוגיה לבית הספר היסודי

### ביות בעלי חיים - כיתה ד'

המושג **ביות בעלי חיים** הוא מושג טכנולוגי. ביות בעלי החיים הוא דרך ומחשבה של האדם לפתור בעיות הקשורות לצורכי הקיום שלו ולשיפור איכות חייו. בהקשר זה, חשוב להצביע על ייחודיות החשיבה האנושית שגלומה בפתרונות הטכנולוגיים ועל היישום של ידע מדעי בפתרונות אלה.<sup>1</sup>

את תוכן הכתבה הבאה והמשימה שבסופה ניתן לשלב בפעילויות בנושא ביות בעלי חיים שבעמודים 28 - 29 שבספר הלימוד לכיתה ד'.

לפניכם קטע מתוך מחקר שבוצע על ידי חוקרים רוסיים דמיטרי בלאייב (Belyaev) ולודמילה טרוט (Trut). המחקר פורסם באתר מכון דוידסון, הזרוע החינוכית של מכון ויצמן למדע. המחקר התחיל בשנות ה-50 של המאה הקודמת והמשיך עד לשנת 2012 המחקר עוסק בתהליך ביות בעלי חיים. לקריאת הכתבה המלאה מומלץ להיכנס לקישור [הבא](#).

### כיצד בני האדם מבייתים בעלי חיים ? כיצד נעשה התהליך?

העדות המוקדמת ביותר לביות של בעלי חיים היא שרידי כלב בני כ-15 אלף שנה, הכלב אכן היה בעל החיים הראשון שהאדם ביית. מאוחר יותר נכנסו לחיינו גם הפרות, הכבשים, הסוסים, החזירים, התרנגולות ושאר חיות המשק.

### הניסוי

חוקרים רוסיים ערכו ניסוי בשועלים אדומים שהתחיל כבר לפני 70 שנים. החוקרים חילקו שועלים אדומים לשלוש קבוצות - השועלים בקבוצה אחת היו אלה שנרתעו מצוות המחקר ואף נשכו אותם; השועלים בקבוצה השנייה אפשרו לחוקרים לגעת וללטף אך לא היו ידידותיים; והקבוצה השלישית הייתה חברותית וחבריה כשכשו בזנבם למראה החוקרים.

צוות המחקר בחר שועלים שהיו חברותיים כלפי בני אדם והכליא ביניהם. תוך שנים השועלים שנולדו היו חברותיים עד כדי כך שהיה צריך לפתוח קבוצה נוספת שהפגינו חיבה רבה כלפי צוותי המחקר, נהגו ללקק אותם ולנסות למשוך את תשומת לבם, ואף הגיבו כשקראו בשמם. בסיכום ביניים שנעשה בשנת 2012 נמצא כי כ-70-80 אחוז משועלי הניסוי השתייכו כבר לקבוצה הרביעית.

### ברירה מלאכותית של פרות- הזרעה מלאכותית

כיום קיימים זני פרות שבני אדם מגדלים עבור בשר וזנים אחרים שמגדלים דווקא עבור חלב. לראשונים יהיה מבנה שריר מתאים לתעשיית הבשר ולאחרונים תהיה תנובת חלב גבוהה במיוחד. כיום הפרות עוברות הזרעה מלאכותית בזרע של פרים שנבחרו במיוחד לשם כך, והכל כדי להשביח את הזן ולהבטיח צאצאים מתאימים לצרכינו.



אוניברסיטת תל אביב  
TEL AVIV UNIVERSITY

בית הספר לחינוך ע"ש חיים וג'ואן קונסטנטינו  
המרכז לחינוך מדעי וטכנולוגי



במבט

30

ספרי לימוד במדע וטכנולוגיה לבית הספר היסודי

## משימה

1. מה היה בעל החיים הראשון שהאדם בית?
2. תארו מה אפיין את השועלים בכל אחת משלוש הקבוצות אליהן חלקו החוקרים את השועלים.
3. מדוע חילק צוות המחקר את השועלים לשלוש קבוצות?
4. אילו בעלי חיים הכליאו החוקרים? מדוע הם הכליאו אותם ביניהם?
5. כיצד מבייטים בעלי חיים בימינו?

---

<sup>i</sup> מתוך המדריך למורה מדע וטכנולוגיה, במבט חדש, לכיתה ד, אוני תל-אביב